

Motion till riksdagen 2007/08:U351

av **Carin Runeson m.fl. (s)**

Latinamerika

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Colombia.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samarbete med brasilianska organisationer när det gäller rättighetsfrågor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Chile.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Kuba.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Centralamerika.

Motivering

Från att ha varit diktatorernas kontinent kan man i Latinamerika i dag och med en tioårig backspegel se en utveckling där demokratin vunnit mark, och där ursprungsbefolkningen i många fall gör och får sin röst hörd. Detta gäller emellertid inte generellt för hela Central- och Sydamerika. I många fall handlar det om bräckliga demokratier, där den stora utmaningen är att befästa det demokratiska statskicket, av egen kraft och med stöd från andra demokratiskt styrda länder i världssamfundet, och där inte minst Sverige och EU kan göra en stor och viktig insats.

I början av 1990-talet avslutades äntligen många av de inbördeskrig som plågat Latinamerikas länder och befolkning. Militärstyre ersattes av demokratiskt valda regeringar. Det institutionella våld som utövats av militär och polis minskade och samhällsutvecklingen började ta steg i rätt riktning.

Fel! Okänt namn på

Det civila samhällets betydelse för demokratiseringsprocessen har blivit allt starkare såväl på regional som på nationell nivå, och i många länder har förtroendet mellan regering och det civila samhället ökat väsentligt.

Men i vissa länder, speciellt i Centralamerika samt i Colombia i Sydamerika, har militärdiktaturens hot och förtryck ersatts av hotet från kriminella grupper. Värst och mest drabbas den fattiga befolkningen, som inte har möjlighet att skydda sig på samma sätt som den mera välbeställda delen av befolkningen.

Fortfarande finns två diktaturer kvar i den här delen av världen, Kuba och Haiti. Ingen annanstans är skillnaderna så stora mellan fattiga och rika som i Latinamerika. Levnadsstandarden skiljer sig inte enbart när det gäller inkomster. Allt som de rika har och kan tillgodoräkna sig saknar den fattiga delen av befolkningen, såsom mat, bra bostäder, utbildning och inte minst tillgång till sjuk- och hälsovård.

Den fattiga befolkningen saknar dessutom den makt och de resurser som krävs för att kunna förändra och påverka sina liv i någon märkbar omfattning, vilket är ett stort problem i sig eftersom det i sin tur skapar våld och våldsaktioner.

Bristen på viktiga resurser och en i många fall icke synbar förbättring av livsvillkoren undergräver förtroendet för det demokratiska samhället, vilket kan gynna tillkomsten av icke demokratiska samhällsskick.

Vissa länder:

Colombia

Ett stort problem i vissa delar av Latinamerika är narkotikahandeln och kokaodlingen och då särskilt i Colombia. I stort sett allt kokain som finns att tillgå i världen framställs i den andinska regionen. Att få ett stopp på narkotikahandeln tycks vara näst intill omöjligt, bland annat med tanke på att rättsväsendet är ineffektivt och urholkas än mer av korruption.

Frågor om demokrati, fred, mänskliga rättigheter och konflikthantering berör alla i Colombia, ned till det minsta lokalsamhället.

Paradoxalt nog har Colombia under hela tiden som den väpnade konflikten i landet pågått varit en politisk demokrati, med demokratiska val, ett starkt civilsamhälle och ett dynamiskt kulturliv.

Det största hindret för en positiv utveckling i Colombia är den interna väpnade konflikten och narkotikakartellernas inblandning i politiken. Narkotikan och narkotikahandeln är med andra ord såväl ett socialt problem som en finansieringskälla för de illegala väpnade grupperna i landet.

Colombia var på 1950-talet ett av Latinamerikas fattigaste länder. En social och ekonomisk modernisering av samhället höjde levnadsstandarden dramatiskt fram till mitten av 1990-talet. Därefter kom en tillbakagång med kraftigt ökad arbetslöshet och stigande fattigdom. År 2003 beräknades ungefär två av tre colombianer vara fattiga (levde på mindre än två dollar om dagen). Därefter har en ny ekonomisk uppgång minskat andelen fattiga invånare till omkring hälften.

Fel! Okänt namn på

Välfärden är ojämnt fördelad. I höglandets städer har invånarna det i allmänhet bättre och är friskare än folk på landsbygden i norr och öster. De rikaste är nästan undantagslöst vita. Klyftorna är också tydliga i storstäderna. Ett stort antal gatubarn överlever genom tiggeri, småbrott och prostitution.

Colombia är ett av världens mest våldsdrabbade länder, främst på grund av inbördeskriget och brottssyndikatens produktion och smuggling av narkotika. Mordfrekvensen i narkotikamaffians huvudorter Medellín och Cali är bland den högsta i världen. Den omfattande brottsligheten är ofta ett större problem än inbördeskriget för folk i allmänhet. Näringslivet plågas av rån, utpressning och kidnappningar, som oftast utförs av vänstergerilla eller högermilis.

Våldet och kriminaliteten, såväl det organiserade som det spontana på gator och torg, är ett annat stort problem som väntar på en förändring till det bättre.

Colombia bryter också mot de mänskliga rättigheterna. På Colombias universitet pågår allvarliga kränkningar, studentledare hotas och mördas och ett stort antal tvingas på flykt. Enligt uppgifter från Sida mördas 20 människor om dagen i landet av politiska anledningar, vilket vi socialdemokrater inte kan acceptera och helt fördömer. Colombia har i många år varit ett av världens farligaste länder för journalister och fackligt aktiva. Här bör den svenska regeringen ställa tydliga krav på Colombias regering.

Vi socialdemokrater anser att en förhandlingslösning är den enda möjliga vägen till att uppnå fred mellan de olika grupperingarna i Colombia. Diplomatiska kontakter skall kombineras med ett slagkraftigt utvecklingsarbete. Vi bör agera såväl bilateralt som tillsammans med de andra medlemsstaterna i EU. Här kan också FN spela en central roll när det gäller fredsförhandlingarna.

Brasilien

Kontakterna mellan Sverige och Brasilien går långt tillbaka och har stor bredd. Exempelvis under åren av militärdiktatur på 1970-talet tvingades många brasilianska politiker lämna landet och gå i exil, en del av dem i Sverige.

Under de år som gått sedan dess och fram till valet år 2002, då den före detta metallarbetaren Luis Inacio Lula da Silva valdes till landets president, har Brasilien genomgått en genomgripande förändring. Till skillnad från många andra latinamerikanska länder finns få yttre tecken på rasism i Brasilien. Men i det politiska och ekonomiska livet är den fattiga delen av befolkningen, framför allt den färgade, i praktiken utestängd. Klyftan mellan rika och fattiga är avsevärd. Längst ned står färgade kvinnor och högst upp vita män.

Trots de problem som landet brottas med är Brasilien ändå kontinentens motor såväl ekonomiskt som politiskt.

Lula da Silva rivstartade efter valsegern 2002 med kampanjen Fome Zero – noll svält. De många svältande skulle ha rätt till tre mål mat om dagen, och kampanjen fick ett starkt gensvar, inte bara från kyrkor och folkliga organisationer utan också från näringslivet. Men Fome Zero handlar inte enbart om att

Fel! Okänt namn på

minska fattigdomen. Minst lika viktigt är att bryta lokala maffiabossars och politiska hövdingars makt. Brasilien är ett federalt land och centralmaktens inflytande är mycket litet på lokal nivå, där lokala politiker och jordägare ofta kontrollerar polis och rättsväsende och styr över människors liv. Under Lula da Silvas föregångare Cardoso genomfördes nödvändiga avregleringar, och Brasiliens ekonomi öppnades mot omvärlden. Som president har Lula da Silva aktivt verkat för att stärka Brasiliens roll i världen, både politiskt och som exportland. Ett led i detta har varit att etablera nya relationer med Ryssland, Kina, Indien och Sydafrika. Brasilien är ett dynamiskt land med starka fackliga organisationer och ett aktivt civilt samhälle, där organisationer under flera decennier lärt sig tänka långsiktigt och samverka för att uppnå viktiga politiska mål. Det civila samhället är betydligt mer utvecklat i städerna än på landsbygden, där fattigdomen är mer utbredd och mänskliga rättigheter inte lika respekterade. Kvinnorepresentationen i landets politiska församlingar är mycket låg. Frågan om jämställdhet har lyfts fram, men är inte prioriterad av det politiska etablissemanget.

Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att tillsammans med brasilianska organisationer arbeta med rättighetsfrågor och kapacitetsutveckling, speciellt på landsbygden och i landets fattigaste delar.

Chile

Michele Bachelet, center-vänsterkoalitionen Concertacións kandidat, vann presidentvalet i Chile i januari 2006. Landet fick därmed sin första kvinnliga president någonsin, vilket omedelbart satte sina avtryck i regeringsbildningen. Bachelet utsåg en regering bestående av lika många kvinnor som män. Flera av de tunga ministerposterna gick dessutom till kvinnor, vilket har gjort Chile till en förebild för övriga länder i Latinamerika, när det gäller jämställdhetsfrågor.

Att även fortsättningsvis stödja den positiva demokratiska utvecklingen i Chile är viktigt. I vissa avseenden finns stora likheter mellan Sverige och Chile. I båda länderna finns viktiga naturresurser inom skogs-, gruv- och jordbruksindustrin och båda är beroende av utrikeshandel. Ett utmärkt exempel på samarbete är den gemensamma fond som Sverige och Chile har skapat och som har till syfte att främja samarbete och långsiktiga affärsrelationer mellan svenska och chilenska små och medelstora företag. Grunden för samarbetet är innovation, kunskapsöverföring och kunskapsutbyte av teknologi och metoder.

Vi anser det viktigt att stödja projekt och samarbete som har som mål att öka deltagande organisationers konkurrenskraft genom att de gemensamt utvecklar och implementerar ny teknik.

Kuba

Sedan revolutionen 1958 har Kuba varit diktatoriskt styrt och demokratiska och mänskliga rättigheter har ständigt kränkts. Kubas folk lider under det politiska förtrycket och av det ekonomiska vanstyret. Castro skyller den dåliga ekonomin på det amerikanska embargot. Castros regim förtrycker sina

Fel! Okänt namn på

medborgare. Lojala partimedlemmar kan avancera i karriären, få bra utbildning och köpa varor som vanliga kubaner bara kan drömma om. Regimen slår ned på människors åsiktsyttringar och kartlägger deras kontakter med yttre världen.

Kubas folk behöver omvärldens stöd i sin kamp för demokrati. Castros regim sitter kvar vid makten genom sitt eget taktiska manövrerande och en absurd statlig övervakning av det kubanska folket. Deras makt är också beroende av det faktum att många politiker i omvärlden har en romantiserad syn på det lilla landet som står upp mot den stora makten USA. Det gör dem tyvärr beredda att se mellan fingrarna när det gäller det politiska förtrycket i just Kubas fall. Socialdemokraterna i Sverige har kontakter och en pågående dialog med Kubas demokratiska krafter. Precis som vi stöder kampen för demokrati och mänskliga rättigheter överallt annars gör vi det också på Kuba. Omvärlden ska inte isolera Kuba. Människor hungrar efter kontakter och utbyte med omvärlden. Kontakter folk till folk och mellan organisationer är oerhört viktiga. Den svenska politiken måste även fortsättningsvis föras tillsammans med EU utifrån starka krav på mänskliga rättigheter. Vi ska bidra med konstruktivt och konkret stöd till de demokratiska krafterna och vi ska samtidigt öka kontakterna mellan folk och organisationer. De flesta bedömare anser att människorättsläget har försämrats under de senaste åren. Antalet politiska fångar är stort och enligt Amnesty International fanns i mars 2006 ett 70-tal samvetsfångar i Kubas fängelser.

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska fortsätta verka för ett främjande av de mål som är definierade i EU:s gemensamma ståndpunkt från 1996. Sveriges kontakter med den demokratiska oppositionen ska inte avbrytas utan i stället breddas och fördjupas. Det är samtidigt viktigt att en dialog kan föras med hela det kubanska samhället.

Vi socialdemokrater har ett starkt engagemang för att främja de mänskliga rättigheterna på Kuba och att bidra till en fredlig övergång till ett demokratiskt samhälle med väsentligt förbättrade levnadsvillkor för den kubanska befolkningen.

Vi vill ge fortsatt stöd till det civila samhället genom att fortsätta utvecklingen av kontakterna med och stödet till alla de aktörer som verkar för en demokratisk utveckling i Kuba.

Centralamerika

Länderna i Centralamerika behöver utveckla demokratin och den ekonomiska utvecklingen måste gynna det stora flertalet, med tanke på att det är just de sociala orättvisorna som i hög grad präglar Centralamerika. Trots att många av de karibiska länderna är mer stabila demokratier än de centralamerikanska, är vissa problem gemensamma. Det gäller bland annat de brister som finns i rättsväsendet i flera av länderna, bland annat Jamaica, och en ökad tendens till kriminalitet och våld. Gemensamt för alla insatser inom utvecklingsarbetet är att de ska uppfylla kraven på hållbar utveckling för att minska den ekologiska sårbarheten.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2007

Carin Runeson (s)

Urban Ahlin (s)

Carina Hägg (s)

Kenneth G Forslund (s)

Olle Thorell (s)

Veronica Palm (s)

Kent Härstedt (s)

Kerstin Engle (s)